

## Zaključni del

Zaključni del se običajno imenuje »Zaključek« pa tudi »Sklep« ali »Sklepne misli«. Priporoča se podobna dolžina kot pri uvodu. V splošnem ima zaključek naslednje komponente:

1. najprej se na kratko **vrnemo k uvodu** in ponovimo izhodišča, ozadje in osnovni problem. Najbolj varno je, če začnemo zaključek z besedami: »**V seminarski nalogi sem obravnaval ...**«
2. uvodoma lahko dodamo še kakšno **dodatno ilustracijo ali izziv**, morda celo izpostavimo nek dodaten širši okvir problematike (celo širši kot v uvodu) in vanj umestimo oziroma aktualiziramo svojo temo, in šele nato nadaljujemo s povzemanjem,
3. po umestitvi – to je uvodni povedi oziroma uvodni razširitvi konteksta – sistematično in na **kratko povzamemo**, kar smo bistvenega delali oziroma ugotovili v posameznih poglavjih. Osrednji del zaključka je povzemanje vseh glavnih ugotovitev, ki izhajajo iz odgovorov na raziskovalna vprašanja in hipoteze.
4. ugotovitve nato dodatno dopolnimo in interpretiramo še v luči **najširšega konteksta**, kjer podajamo dodatne ideje in nove misli, stališča, predloge in rešitve, povezane z osnovnim problemom kot tudi z drugimi (širše) povezanimi relevantnimi informacijami. Npr. »**Menim, da je ...**« ALI »**Moje mnenje je ...**«
5. zelo primerno in dobrodošlo (čeprav povsem neobvezno) je tudi, če v zaključku podamo še **konkretna priporočila** za določeno področje, npr. za urejanje določenega področja ali specifična metodološka priporočila za obravnavo določenega problema. Tovrsten dodatek pomembno viša kakovost in je bistven za dodatno vrednost naloge.
6. pomembno je, da sistematično in odkrito predstavimo vse **omejitve** (npr. zožitev problematike zgolj na eno specifično skupino) in **pomanjkljivosti** naloge (npr. majhen vzorec) kot tudi **nepričakovane težave** (npr. slabo sodelovanje intervjuvancev), s katerimi smo se srečevali. Navedemo lahko tudi določena obžalovanja, ker nečesa nismo uredili najboljše in bi, če bi se tega lotevali danes, ravnali drugače.

### Primer zaključka:

V svoji seminarski nalogi z naslovom Maribor sem obravnaval zgodovino, upravo, geografijo, demografijo, gospodarstvo, šport, turizem, kulturo, zanimivosti ter znamenitosti mesta. Temo sem si izbral zato, ker se mi je zdela zanimiva ter uporabna, saj sam živim v tem mestu.

Menim, da je naše mesto zelo lepo, ima svoje posebnosti in vesel sem, da živim v njem. Vsem, ki še mesta niso obiskali lahko samo toplo priporočam ogled mesta in okolice.